

Handhavingsprotocol iepziekte Ameland 2021

Inleiding;

De iep is de belangrijkste boom op Ameland en is onlosmakelijk verbonden met de historie van het eiland.

Er staan circa 1500 iepen op het eiland, ruim 65% van het gehele bomenbestand. De iep heeft bepaalde eigenschappen die hem uitermate geschikt maken als straatboom. De boom kan redelijk goed tegen luchtverontreiniging en stelt weinig eisen aan de grond. Daarnaast heeft de iep een belangrijke historische waarde. De iepen willen we daarom erg graag behouden en dat is gedurende de ruim 30-jarige strijd tegen de iepziekte goed gelukt: de uitval bedraagt minder dan een half procent per jaar. Als een iep de iepziekte krijgt gaat hij onherroepelijk dood. Het is zaak de besmette iep zo snel mogelijk te rooien en te ontbasten. Ook een gezonde iep, die om een andere reden moet wijken, vereist dezelfde behandeling. De correcte afvoer is van groot belang, omdat gebleken is dat verspreiding van de iepziekte voornamelijk plaatsvindt door transport van niet ontbast hout. Het rooien van zieke iepen heeft geen effect als men onzorgvuldig omgaat met (het transport van) het niet ontbast hout. Via beleidsmaatregelen wordt geprobeerd de sanitaire maatregelen verder te vergroten en de kosten van bestrijding zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast is het van belang om toe te zien op de naleving van de regels. Met dit handhavingsprotocol wordt daar invulling aan gegeven. Dit protocol heeft een update gekregen naar de situatie op Ameland.

Probleemstelling

Ondanks de intensieve strijd tegen iepziekte is geconstateerd dat er een aantal belemmeringen is in de effectieve bestrijding. Geconstateerd is dat: sommige grotere terreinbeheerders de zieke iepen te lang laten staan en bij de groenaannemers de niet ontbast stammen te lang blijven liggen.

Het is moeilijk te controleren of er transport van niet-ontbast iepenstammen plaatsvindt op Ameland en of er veel niet-ontbast kachelhout bij particulieren wordt opgeslagen. Er is een onvoldoende duidelijk beeld om hoeveel overtredingen het gaat.

Het ontbasten van een iep gebeurt met speciale apparatuur, waarna er geen risico meer bestaat op de verspreiding van iepziekte. Het ontbasten van iepen dient binnen 10 dagen na constatering van de ziekte te zijn uitgevoerd.

Wettelijk kader

Na constatering van een zieke iep (na melding of eigen waarneming van groenbeheerder) dient de iep binnen 10 werkdagen door de gemeente te worden geveld. De iepen moeten na het vellen direct op de standplaats onschadelijk worden gemaakt door de takken te versnipperen en de stam te ontbasten of te versnipperen. Daarnaast is het verboden om niet-ontbast iepenhout te transporteren en/of in opslag te hebben.

Doelgroep

Met de handhaving wordt gestreefd naar het veranderen van het gedrag van de uitvoerenden en eigenaren, met als doel het voorkomen van verspreiding van de iepziekte. Uitvoerenden zijn de groenaannemers, boomrooi-bedrijven en de hoveniers. Eigenaren zijn particuliere siertuinbezitters, begraafplaatsen, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Wetterskip en gemeente

Risico-inventarisatie

Het rooien van zieke iepen vindt plaats in de periode dat het blad aan de bomen zit. Dat is de periode waarin zich de meeste overtredingen kunnen voordoen. Het rooien van (gezonde) iepen kan om een andere reden het gehele jaar plaatsvinden. De iepziekte is voor leken lastig te herkennen. Kort gezegd geeft iepziekte de verschijnselen van de herfst te zien, bladverkleuring en bladval, op een moment dat alle andere bomen er nog fris groen uitzien. Het is niet aannemelijk dat eigenaren zieke iepen bewust niet melden. Door de goede controle van beheerders en boomdeskundigen blijken zieke iepen goed op te sporen. Met de arbeidsintensieve verwerking zijn hoge kosten gemoeid. Er is besloten dat de kosten van het vellen en verwerken van zieke iepen bij huishoudens en bedrijven voor rekening komt van de gemeente. Daarmee laat de gemeente Ameland zien dat ze de bestrijding van de iepziekte belangrijk vindt.

Het iepenhout voor de open haard komt ook regelmatig van het vaste land.. Haardhouthandelaren zullen niet expliciet iepenhout kunnen herkennen. Soms weten ze wel dat het ertussen zit, omdat ze het betrekken van iepenbomenrooiers. Binnen de gemeente kan het voorkomen dat bij calamiteiten, zoals storm, iepen door de Brandweer in zodanig kleine stukken worden gezaagd dat het verzaagde iepenhout, wanneer het niet wordt beheerd, door mensen die een open haard hebben wordt meegenomen (onwetend van de gevaren voor de iep). Niet-ontbast kachelhout is een besmettingsbron voor de verspreiding van iepziekte en daarom is het bezit ervan verboden.

Randvoorwaarden Communicatie

Voor een uniforme handhaving is de informatievoorziening over de wijze van handhaven van groot belang. Dat gebeurt mede aan de hand van dit protocol, dat bekend is bij de boombeheerders van de gemeente Ameland

Ook bomenrooiers en hoveniers worden op de hoogte gebracht van dit protocol.

Handhaving

In de APV is opgenomen hoe gehandeld dient te worden op het moment er iepziekte op een terrein wordt geconstateerd en op het moment geen gehoor wordt gegeven aan de opdracht iepzieke bomen te verwijderen.

4:12a Bestrijding van boomziekten

1. Indien zich op een terrein één of meer bomen bevinden die naar het oordeel van het bevoegd gezag gevaar opleveren van verspreiding van een boomziekte of voor vermeerdering van de ziekteverspreiders zoals insecten, is de rechthebbende, indien hij daartoe door het bevoegd gezag is aangeschreven, verplicht binnen de bij aanschrijving vast te stellen termijn:
 - a. de houtopstand te vellen;
 - b. conform richtlijnen van de gemeente de gevelde houtopstand direct zodanig te behandelen dat verspreiding van de boomziekte wordt voorkomen.
2. Het is verboden zonder vergunning van het college gevelde bomen of delen daarvan voorhanden of in voorraad te hebben of te vervoeren, indien het een boomsoort betreft die de desbetreffende boomziekte kan verspreiden.

Het niet voldoen aan de in het eerste lid bedoelde aanschrijving biedt een basis voor de toepassing van bestuursdwang, waarbij de noodzakelijke werkzaamheden, voor risico en voor rekening van aangeschrevene, door of namens de gemeente kunnen worden verricht.